

Kuzey Amerika

Aylık Bülteni

OCAK 2019

Kuzey Amerika Bölgesi Son Dönem Gelişmeleri Yönetici Özeti

ABD Kongresindeki Cumhuriyetçi ve Demokratlar hükümetin yeniden kapanmaması konusunda "prensipte" anlaşmaya vardılar. Ancak Kongre danışmanları bu anlaşmanın ABD Başkanı Donald Trump'ın Meksika sınırına duvar örülmesi için istediği 5,7 milyar Dolarlık ödeneği içermediğini söyledi. Adının açıklanmasını istemeyen bir kongre danışmanı, anlaşmanın taslağının ülkenin güney sınırına yeni çitler için 1,37 milyar Doları kapsadığını söyledi. Geçen yıl tahsis edilen ile aynı miktarda olan bu ödenek Trump'ın talep ettiği miktarın çok altında.

ABD Merkez Bankası (Fed), faiz oranlarını sabit tutarak, küresel sorunlar, ticaret gerilimleri ve bütçe müzakerelerine ilişkin çıkmazdan dolayı, ABD ekonomisinin görünümünün belirsiz olduğu bir ortamda, üç yıllık sıkılaştırma politikasına son verebileceğinin sinyalini verdi.

Başkan Trump, ABD askerlerinin Suriye'de yakaladıkları Avrupa kökenli DEAŞ militanlarını teslim alarak yargılamalarını istedi. Başkan yaptığı açıklamada, İngiltere, Fransa, Almanya ve diğer Avrupalı müttefiklerden yakaladıkları 800 DEAŞ militanını teslim alarak yargılamalarını isterken, aksi takdirde onları serbest bırakmak zorunda kalacaklarını belirtti.

Münih Güvenlik Konferansı kapsamında düzenlenen ikinci gün oturumlarına katılan Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar, ABD Savunma Bakan Vekili Patrick Shanahan, ABD'nin Suriye Özel Temsilcisi James Jeffrey ve ABD'li bazı senatörlerle görüşmeler gerçekleştirdi. Söz konusu görüşmelere ilişkin yapılan açıklamada, Fırat'ın doğusunda oluşturulacak 440 kilometrelik güvenli bölgede, terör örgütü YPG'nin olmaması gerektiği ve bölgenin emniyeti Türkiye tarafından sağlanmasının öneminin vurgulandığı belirtildi.

ABD Hazine Bakanı Steven Mnuchin, ABD Ticaret Temsilcisi Robert Lighthizer eşliğinde, ABD ile Çin'in ticaret savaşını çözüme kavuşturmak için Pekin'de toplantılar yaptı. Bakan Mnuchin, Twitter'da yaptığı açıklamada, Çin Başbakan Yardımcısı Liu He ile gerçekleştirilen toplantıları "verimli görüşmeler" olarak tanımladı.

ABD'nin İran yaptırımlarını deldiği gerekçesiyle, ABD'nin talebi üzerine Kanada makamları tarafından tutuklanarak, çıkarıldığı mahkemede 10 milyon Kanada Doları kefaletle şartlı serbest bırakılan Huawei CFO'su Ming'in ABD'ye iade edilmesi için resmi süreç başlatıldı. ABD Adalet Bakanlığında pazartesi yapılan açıklamada, Çinli teknoloji şirketi Huawei, "bankalara yalan beyanda bulunmak", "kara para aklamak"ın yanı sıra ABD'li telekomünikasyon şirketi T-Mobile'in ticari sırlarını çalmak dâhil 23 suçla itham edildi. iade sürecinin başlatılmasıyla Çin, Kanada ve ABD hattında gerilimin daha da yükseleceği tahmin ediliyor.

ABD Senatosu, Başkan Donald Trump'ın Adalet Bakanlığı için aday gösterdiği William Barr'ı onayladı. Trump'ın Aralık 2018'de adalet bakanlığı görevinden ayrılan Jeff Session'ın yerine aday gösterdiği Barr, Senato'daki oylamada 45 hayır oyuna karşı 54 evet oyu ile ABD'nin 85. Adalet Bakanı oldu.

Kanada

Çin-Kanada Gerginliği Artıyor

Ming Wazhou'nun Kanada'da tutuklanmasının ardından Çin ve Kanada arasında oluşan gerginlik, 2018 Kasım'da uyuşturucu kaçakçılığı suçundan Çin'de 15 yıl hapis cezasına çarptırılan Kanada vatandaşının cezasının idama çevrilmesiyle birlikte arttı.

Bu kararı kınadığını belirten Kanada Başbakanı Trudeau, Çin'in "keyfi şekilde" idam cezasına başvurduğunu belirtti ve "Bu, hükümetimiz için son derece endişe verici bir durum. Tüm uluslararası dostlarımız ve müttefiklerimiz için de öyle olması gerekir" ifadelerini ekledi. Çin ise, Kanada'nın Çin'in egemenliğine saygı duyması gerektiğini açıkladı.

Kaynak: <https://edition.cnn.com/2019/01/16/asia/china-canada-death-sentence-analysis-intl/index.html>

Kanada, Suudilere Silah Satışını İptal Etmenin Yollarını Arıyor

Kanada Başbakanı Justin Trudeau, Suudi Arabistan ile yaptıkları toplam 13 milyar Dolar değerindeki silah anlaşmasını iptal edebilmek için çıkış yolu aradıklarını açıkladı. Başbakan Trudeau, CTV'ye yaptığı açıklamada, Suudi Arabistan ile imzalanan 13 milyar Dolarlık anlaşma gereğince üretilen askeri zırhlı araçların ihracatını durdurabilmek için çare aradıklarını söyledi.

Anlaşma hükümlerinin, anlaşmayı iptal veya hükümleri ihlal eden tarafa ağır yükümlülükler getirdiğini hatırlatan Trudeau, "Bu araçları Suudi Arabistan'a ihraç etmemenin bir yolu olup olmadığını görmek için ihracat izinleri üzerinde uğraşyoruz." dedi.

Suudi gazeteci Cemal Kaşıkçı'nın öldürülmesinin ardından gündeme gelen silah anlaşması ile ilgili 23 Ekim'de konuşan Trudeau, bu anlaşmayı askıya alabileceklerini söylemiş ancak bugüne kadar bu yönde bir adım atılmamıştı. Anlaşmaya göre Kanada'nın anlaşmayı iptal etmesi halinde Suudi Arabistan'a 1 milyar Dolar tazminat ödemesi hükmü bulunduğu, hükümetin de bunu ödememek için yol aradığı kaydediliyor.

Kaynak: <https://www.cnn.com/2018/12/17/justin-trudeau-is-trying-to-get-canada-out-of-a-multi-billion-dollar-saudi-arms-deal.html>

ABD

ABD: "Çin'den ABD'ye Seyahat Keyfi Olarak Engellenebilir"

İki Kanada vatandaşının Çin'de tutuklanmasının ardından ABD Dışişleri Bakanlığı vatandaşlarına seyahat uyarısında bulunarak Çin'den çıkışlarının keyfi olarak engellenebileceğini belirtti.

Kanadalı vatandaşların tutuklanması, 2018 Aralık ayında ABD'nin isteği üzerine Huawei'nin sahibinin kızı ve şirketin Mali İşler Başkanı Ming Wanzhou'nun tutuklanmasına karşılık misilleme olarak yorumlandı. Ming, Washington'ın İran'a olan yaptırımlarını ihlal etmesi sebebiyle gözaltına alınmıştı.

"Yetkililer çok kısa süreli ihbarlarla ülkeden çıkışınızı engelleyebilir ve seyahat yasağı koyabilir" ifadeleriyle ABD, vatandaşlarına Çin'in ülkeden çıkış yasağı uyguladığını hatırlatarak vatandaşlarından özellikle dikkatli olmalarını istedi.

Kaynak: <https://www.theguardian.com/world/2019/jan/03/us-china-travel-advisory-restrictions>

ABD'de Hükümet Krizi

22 Aralık'ta federal hükümet 'duvar krizi' üzerine kapatılmıştı. Temsilciler Meclisi, Trump'ın Meksika sınırına örme istediği duvar için talep ettiği 5 milyar Dolarlık ödeneği kapsayan yasa tasarısını onaylamayı reddetti. Çoğunluğu Demokratlardan oluşan Temsilciler Meclisi ödeneğin duvar için artırılmasına karşı çıktığını ifade etti.

ABD Başkanı Trump'ın Temsilciler Meclisi'nde ki Demokratlar ile müzakereleri başarısız sonuçlandı. Kapalı olan federal hükümet bütçe üzerinde uzlaşmaya varılamadığından açılmıyordu. Trump, Meksika sınırına duvar örme kararına karşı çıkan Temsilciler Meclisi Başkanı Nancy Pelosi'nin temsil ettiği Kaliforniya eyaletine yapılan para yardımını keseceğini belirtti. Ayrıca, bütçe onaylanmadığı sürece federal hükümetin kapalı kalabileceğini ekledi.

Kapalı olan hükümet, ülkeyi milyarlarca Dolar ekonomik zarara uğrattı. Ülke ekonomisini olumsuz etkileyen ve 800 bin federal memuru mağdur eden bu kriz, ocak ayı istihdam artışının 500 bin eksilmesine ve işsizlik oranının yüzde 4 artmasına neden oldu. 35 gün kapalı kalan federal hükümetin ülke ekonomisine toplam 6 milyar Dolar zararı olduğu bildirildi.

Federal hükümet ile geçici olarak uzlaşma sağlayan Trump, hükümetin 15 Şubata kadar tekrar açılacağını açıkladı. Geçici anlaşma, Meksika duvarı için talep edilen ödeneği içermiyor. Fakat Trump, bu zaman içerisinde sınır güvenliği konusunda hükümetten adil bir uzlaşmaya varmasını beklediğini ve aksi takdirde hükümetin

tekrar kapanacağını ya da kendisinin başka anayasal yetkilerini (Acil Durum İlan Etme) kullanacağını belirtti.

Kaynak: <https://www.usatoday.com/story/news/politics/2019/01/06/government-shutdown-2019-negotiations-continue-white-house-congress/2491460002/>

ABD'nin Suriye'den Çekilmesi Zamana Yayılacak

ABD'nin Suriye'den çekileceğini duyurmasının ardından İŞİD'e karşı savaş devam etti. İŞİD örgütü ile mücadele devam ettiğinden ABD'nin çekilme tarihi henüz belirlenmedi. Trump, ABD ordusunun Suriye'deki misyonunu tamamladığını açıklamasına rağmen mücadele tamamlanana kadar askeri varlığın Suriye'de kalabileceği bildirildi.

İŞİD'e karşı koalisyon ortaklarıyla birlikte hareket etmeyi planlayan ABD, Suriye'den çekilmenin zamana yayılacağını ve Kürt güçlerini desteklemeye devam edeceğini açıkladı.

Suriye'nin Hajin kentinin geri alınmasından sonra Pentagon, Suriye Demokratik Güçleri'nin (SDF) Kaşmah şehrinde de kontrolü sağladığı bildirildi.

Beyaz Saray'ın güvenlik danışmanı John Bolton, Ulusal Güvenlik Konseyi, Genelkurmay Başkanı Joseph Dunford ve ABD Suriye Özel Temsilcisi James Jeffrey eşliğinde Suriye konusuyla ilgili Türkiye ve İsrail'e ziyarette bulundu.

Bolton, Türkiye'nin Washington ile tam işbirliği sağlamadan Suriye'de askeri operasyon yapmasını istemediklerini vurguladı. Başkan Trump "Türkiye Kürtleri öldürmemeli ve çekilme Amerikan güçlerini koruma anlaşması olmadan yapılmamalı" dedi. İsrail ziyareti sırasında ise 'Irak Şam İslam Devleti (İŞİD) örgütünün yok edilmesini' istediğini ifade etti.

T.C. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile Suriyeli Kürtler konusunda Türkiye'nin güvence sağladığını ve birlikte savaşın korunması için iş birliği içinde olduklarını belirtti.

Irak Kürt Bölgesel Yönetimi (IKBY) Başkanı Mesut Barzani ile temasta bulunan Pompeo, ABD'nin Irak ile ortaklığını devam edeceğini ve Bağdat-Erbil arasındaki diyalogun önemini vurguladı.

Kaynak: <https://www.nytimes.com/2019/01/16/world/middleeast/syria-us-troops-timeline.html>

'Türkiye ile ABD Arasında Ekonomik Potansiyel Var'

Geçtiğimiz dönemde Türkiye'ye karşı ekonomik anlamda tehditlerde bulunan Trump, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'la görüştü. Başkan Trump, görüşmede İŞİD'e karşı verdikleri başarılı mücadele ve ilgili meseleler ile alakalı Erdoğan ile

konuştuğunu belirtti ve "ABD ile Türkiye arasında gerçekten genişleme için büyük bir potansiyel var" ifadelerini kullandı.

Erdoğan, Trump ile yaptığı görüşmede ek olarak ABD'nin Suriye'den çekilme kararını olumlu karşıladığını ve ABD'ye her türlü desteği vereceğini ifade etti.

Kaynak: <https://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-syria-turkey-trump/trump-great-potential-for-expanded-us-turkey-economic-development-idUSKCN1P82JO>

'Kuzey Kore Olağanüstü Bir Tehdit'

ABD'nin Kuzey Kore'ye yönelik uyguladığı yaptırım ve baskıların üzerine Kuzey Kore lideri Kim Jong Un, nükleer silahsızlanma konusunda değişikliğe gidebileceklerini açıklamıştı. ABD Kuzey Kore'yi, gerçekleşen barış görüşmelerine rağmen olağanüstü bir tehdit olarak nitelendirdi. ABD Savunma Bakanlığı tarafından hazırlanan raporda, ABD'nin temkinli olması gerektiği vurgulandı.

Kuzey Koreli özel temsilci Kim Yong Chol ve ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo'nun Washington'da yaptıkları görüşmede Kim Jong Un ile Başkan Trump arasında gerçekleşebilecek ikinci bir zirvenin planacağı konuşulduğu iddia edildi. Fakat ABD Savunma Bakanlığı'nın raporunun süreci nasıl etkileyeceği bilinmiyor.

Kaynak: <https://www.usatoday.com/story/news/world/2019/01/17/missile-defense-review-north-korea-still-poses-extraordinary-threat/2610585002/>

ABD Merkez Bankası (FED) Faizi Sabit Tutacağını Açıkladı

ABD Merkez Bankası'nın (FED) politika faizine yönelik aldığı karar, faizi 2,25-2,50 aralığında sabit tutma yönünde. Fed başkanı Jerome Powell, ekonominin en iyi şekilde faiz konusunda sabırlı olarak desteklenebileceğini belirtti.

Fed'in kararına göre ek faiz artışlarının kaldırılacağı bildirildi. Ekonomik aktivitenin güçlü bir şekilde arttığını açıklayan Fed, harcamaların güçlü bir şekilde arttığını, yatırımların ılımlı bir görünüm sergilediğini ve istihdam piyasasında sıkışmanın devam ettiğini ifade etti.

Kaynak: <https://www.cnbc.com/2019/01/30/fed-leaves-rates-unchanged.html>

Küresel Ekonomide Yavaşlama

ABD ve Çin arasındaki ticari savaşın küresel büyümeyi tehdit ettiğini belirten Dünya Bankası "Küresel Ekonomik Görünüm" raporu, 2019 için büyüme tahmininin yüzde 2,9 olduğunu açıkladı. Rapor, dış talepteki azalış, artan borçlanma ve politik istikrarsızlıkların büyüme beklentilerini düşürdüğünü bildiriyor.

Türkiye'yi de etkileyen ekonomik yavaşlamanın, yüksek enflasyon, yüksek faiz oranları, azalan tüketim ve yatırımlara sebep olacağı ve 2019 sonunda büyümenin yüzde 1,6 seviyesinde olacağı öngörülüyor.

Dünya Bankası Başekonomisti Franziska Ohnsorge, Türkiye'de resesyon beklentilerinin olmadığını belirterek "Türkiye'nin, geçtiğimiz 30-40 yıl içerisinde para birimleri sert değer kaybı yaşamış ülkelerden fazla bir farkının olmadığını düşünüyoruz. 2019 yılında yüzde 1,6 ile yavaş bir iyileşme görüyoruz. Para biriminin sert değer kaybı yaşadığı ülkelerde bu şekilde oldu" ifadelerini ekledi.

Raporda Başkan Trump'ın uyguladığı vergi reformunun ekonomik canlanmada uzun süre etkili olmayacağı ileri sürüldü. ABD'deki ekonomik büyümenin ise yüzde 2,9'dan 1,7'ye düşeceği bildirildi.

Kaynak: <https://www.bbc.com/news/business-46800098>

Duyurular

37. ATC-TAİK Ortak Yıllık Konferansı, 14-16 Nisan 2019, Washington DC, ABD

DEİK/Türkiye-ABD İş Konseyi (TAİK) ve American Turkish Council (ATC) tarafından düzenlenen 37. ATC-TAİK Ortak Yıllık Konferansı, 14-16 Nisan 2019 tarihlerine ertelenmiş olup, Trump International Hotel, Washington D.C.'de gerçekleştirilecektir.

Detaylı bilgi için www.atctaikconference.com adresini ziyaret edebilirsiniz.

Türkiye-Kanada 16. Ortak Yıllık Konferansı, 24 Ekim 2019, İstanbul

Her yıl düzenlenen DEİK/Türkiye-Kanada İş Konseyi (TCBC) ve Kanada-Türkiye İş Konseyi (CTBC) Ortak Yıllık Konferansı'nın 16.'sı, 24 Ekim 2019 tarihinde, İstanbul'da gerçekleşecektir.

DEİK/TÜRKİYE-AMERİKA İŞ KONSEYLERİ

İş Konseyi Koordinatörü

Neslihan Damalı

nonuralp@deik.org.tr

İş Konseyi Koordinatörü

Murat Can MENTEŞ

mmentes@deik.org.tr

İş Konseyi Koordinatörü

Melike HOCAOĞLU

mhocaoglu@deik.org.tr

İş Konseyi Koordinatör Yardımcısı

Selin ERGENE

sergene@deik.org.tr